

MAŁOPOLSKI URZĄD WOJEWÓDZKI W KRAKOWIE

WYDZIAŁ POLITYKI SPOŁECZNEJ

WP-X.431.2.2018

Protokół

z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Budzowie, 34-211 Budzów 225, przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie – inspektora wojewódzkiego – Dorotę Cecugę oraz inspektora wojewódzkiego – Elżbietę Radzikowską, na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 126, poz. 718) i upoważnienia do kontroli, znak: WP-IV.0030.1.2018 z dnia 29 stycznia 2018 roku wydanego z up. Wojewody Małopolskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie.

Klasyfikacja wg budżetu zadaniowego: Funkcja 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny; zadanie 13.1. Pomoc i integracja społeczna; podzadanie 13.1.1. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; działanie 13.1.2.5 Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.

Czynności kontrolne przeprowadzono w dniach 12-13 lutego 2018 roku, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Budzowie, który odpowiada za prowadzenie całości zadań związanych z realizacją zapisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o analizę zastanej dokumentacji, wyjaśnienia Kierownika Ośrodka – Pani Anny Pawlicy oraz Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego – Pani Renaty Paryła.

Zakres kontroli obejmował:

Ocenę realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Załączniki do protokołu stanowią:

1. Kserokopia Uchwały Nr XIV/131/2016 Rady Gminy w Budzowie z dnia 26 lutego 2016 roku w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Budzów na lata 2016-2021.
2. Kserokopia dokumentu pn. Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym.
3. Kserokopia Uchwały Nr IV/30/2011 Rady Gminy w Budzowie z dnia 1 marca 2011 roku w sprawie uchwalenia Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Budzów na lata 2011-2015 oraz trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.
4. Kserokopia Zarządzenia Nr 17/2011 Wójta Gminy Budzów z dnia 28 marca 2011 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Zarządzeń zmieniających

- Nr: 66/2012, 28/2016 i 58/2016.
5. Kserokopia Zarządzenia Nr 8/2011 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie z dnia 20 czerwca 2011 roku w sprawie utworzenia Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (wraz z Regulaminem Punktu) oraz Zarządzenia zmieniającego Nr 0154-5-2012.
 6. Kserokopia Zarządzenia Nr 11/2017 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie z dnia 5 czerwca 2017 r. w sprawie procedury kierowania osób doświadczających przemocy do hostelu działającego w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej.
 7. Kserokopia Zarządzenia Nr 10/2011 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie z dnia 1 lipca 2011 r. w sprawie procedur postępowania pracownika socjalnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie, przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie określonych w art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
 8. Wyjaśnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie z 12 lutego 2018 roku.
 9. Wyjaśnienia Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego z 12 lutego 2018 r.
 10. Lista kontrolna elektronicznie.
 11. Numery spraw od 1 do 8 rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty, zweryfikowane w trakcie kontroli przez zespół kontrolny.

Ustalenia kontroli:

Realizacja zadań własnych gminy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez jednostkę kontrolowaną została uregulowana formalnie stosownymi zapisami w Statucie jednostki zatwierdzonym Uchwałą Nr XXXVIII/348/2014 Rady Gminy w Budzowie z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie uchwalenia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie. Zapisy dotyczące realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zawarto w Rozdziale II *Misja, cele i zadania Ośrodka* § 2 pkt 3 lit. f. dokumentu, cyt.: „*Zadaniem Ośrodka jest między innymi: (...) f) realizacja zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (...).*”

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że Statut Ośrodka był zmieniany następującymi Uchwałami: Nr VI/55/2015 z dnia 29 kwietnia 2015 r., Nr XVI/147/2016 z dnia 29 kwietnia 2016 r. oraz Nr XXII/202/2016 z dnia 29 grudnia 2016 r. Ustalono, że wprowadzane zmiany nie dotyczyły zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie została również określona w Regulaminie Organizacyjnym kontrolowanej jednostki zatwierdzonym Zarządzeniem Nr GOPS 0154-11-2014 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie z dnia 18 września 2014 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie. Zapisy dotyczące realizacji zadań z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie uwzględniono w Rozdziale I dokumentu pn. *Postanowienia ogólne* w § 3 pkt 1 *Zakres działania i zasady funkcjonowania Ośrodka*, w którym wymieniono m. in. ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako akt prawny, na którym pracuje Ośrodek Pomocy Społecznej oraz w pkt. 2 cyt.: „*Zakres działalności Ośrodka obejmuje wykonywanie zadań z zakresu: (...) przeciwdziałania przemocy w rodzinie, (...).*”

Podczas kontroli ustalono, że zapisy Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka był zmieniane następującymi Zarządzeniami: Nr 0154-8-2015 z 24 listopada 2015 r., Nr 0154-2-2016 z dnia 4 stycznia 2016 r., Nr GOPS 0154-7-2016 z dnia 1 kwietnia 2016 r. oraz Nr GOPS.0122.7.2016 z dnia 30 grudnia 2016 r.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Budzowie wyznaczono pracowników odpowiedzialnych za realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wszyscy (4 osoby, w tym Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego) posiadają stosowne zapisy w zakresach czynności

REALIZACJA ZADAŃ USTAWOWYCH

I. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie – art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Podczas czynności kontrolnych stwierdzono, że jednostka w okresie kontrolowanym, realizowała zadania zgodnie z *Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Budzów na lata 2016- 2021* przyjętym Uchwałą Nr XIV/131/2016 Rady Gminy w Budzowie z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie przyjęcia Programu (...).

Dokument został opracowany przez firmę zewnętrzną Instytut Badań i Analiz Społecznych „DIAGNOSIS” Arkadiusz Dudek z siedzibą w Chrzanowie (umowa Nr 1/2015 z dnia 4 listopada 2015 r.).

Stwierdzono, że nazwa opracowanego dokumentu jest zgodna z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Natomiast dokument ten nie został opracowany na podstawie aktualnie obowiązujących zapisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W związku z powyższym nie zawiera m. in. zapisów dotyczących zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz nie zawiera zapisów dotyczących wszystkich podmiotów, które zgodnie z aktualnie obowiązującą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązane są do prowadzenia działań w tym zakresie oraz realizowania procedury Niebieskie Karty.

Na podstawie analizy dokumentu stwierdzono, że Program zawiera diagnozę zjawiska przemocy, która została sporządzona na podstawie:

- danych pochodzących z dokumentów zastanych za lata 2012-2014, tj. sprawozdania z realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
- internetowego badania ankietowego przeprowadzonego w 2015 r. wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu Gminy Budzów. Celem badania było zdiagnozowanie postrzegania przez młodzież szkolną zjawiska przemocy w rodzinie, łącznie ankietę wypełniło 129 uczniów,
- internetowego badania ankietowego przeprowadzonego w 2015 r. wśród profesjonalistów wsparcia społecznego, w tym m. in. pracowników GOPS, nauczycieli i pracowników administracji w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, łącznie ankietę wypełniło 48 osób.

Aktualna diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy opracowana została w 2016 roku. Kontrolującym przedłożono do wglądu dokument pn. *Diagnoza przemocy w środowisku lokalnym na terenie Gminy Budzów za 2016 rok*, który zawiera dane pochodzące ze wszystkich instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy.

Program zawiera cel generalny pn. *Tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających ograniczeniu przemocy w rodzinie* oraz 5 kierunków działań strategicznych:

1. Diagnozowanie i monitorowanie przemocy w środowisku lokalnym.
2. Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.

3. Podnoszenie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.
4. Budowa kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w dotychczasowym miejscu zamieszkania i pobytu.
5. Budowa kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem.

Następnie w formie tabelarycznej każdy kierunek działań strategicznych został podzielony na priorytetowe przedsięwzięcia.

Program jest obszernym dokumentem i zawiera bardzo ciekawe i przydatne informacje diagnostyczne – opracowane m.in. na podstawie ww. badań ankietowych, natomiast wyniki tych badań nie zostały podsumowane, nie opracowano wniosków, deficytów i nie określono zasobów gminy, co winno stanowić punkt wyjściowy do tworzenia założeń programowych i planowania działań. Działania są bardzo rozbudowane i szeroko zakrojone, a bez określenia deficytów i zasobów nie ma możliwości stwierdzenia czy są adekwatne do potrzeb gminy, a przede wszystkim do możliwości ich zrealizowania. Dodatkowo, zgodnie z harmonogramem, każde działanie powinno być realizowane co roku, od 2016 do 2021 roku. Natomiast, aby zaplanowane działania przynosiły oczekiwane efekty, wskazane jest doprecyzowanie ram czasowych poszczególnych działań (niektóre można i należy realizować w trybie ciągłym, inne można umieścić w konkretnym przedziale czasowym lub określić częstotliwość ich realizacji), co umożliwi ich weryfikację i modyfikację, stosownie do zmieniającej się sytuacji w gminie. Konieczne jest także wskazanie konkretnych osób (instytucji) odpowiedzialnych za realizację i koordynację realizacji poszczególnych działań.

Stwierdzono także, że dokument zawiera zapisy dotyczące monitoringu i ewaluacji, w czym dodatkowo pomóc mają wskaźniki zawarte w Programie. Zarówno monitoring, jak i ewaluację przeprowadzać ma *Zespół wdrażający*, powołany przez Wójta Gminy, składający się m.in. z Sekretarza Gminy, Kierownika GOPS i innych osób, wskazanych przez Wójta.

Kontrolującym przedstawiono ponadto dokument pn. „*Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym*”, który jest jednym z przedsięwzięć Programu Przeciwdziałania Przemocy (...) i zgodnie z harmonogramem powinien być sporządzany każdego roku (od 2016 do 2021). Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budzowie w miesiącach marzec, kwiecień 2017 r. przeprowadził badanie ankietowe wśród mieszkańców Gminy Budzów w celu monitorowania zjawiska przemocy w Gminie. W badaniu wzięło udział 100 mieszkańców Gminy.

Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika, Ośrodek jest w trakcie gromadzenia danych, dane te zbierane są za pomocą internetowego badania ankietowego.

Ponadto kontrolującym przedstawiono do wglądu Monitoring i ewaluację Programu (...) za rok 2016.

II. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie – art.6 ust. 2 pkt 2 ustawy.

Jednostka w okresie kontrolowanym prowadziła poradnictwo i interwencję w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Poradnictwo prowadzone było przez pracowników socjalnych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, z siedzibą w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Budzowie.

Działalność Punktu została uregulowana formalnie Zarządzeniem Nr 8/2011 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,

ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Nr 0154-5-2012 Kierownika GOPS w Budzowie z dnia 31 grudnia 2012 r. w sprawie zmian w Regulaminie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Dyżury w Punkcie pełnili pracownicy socjalni w każdy wtorek i czwartek w godzinach od 8:00 do 10:00. Dokumentację Punktu stanowi *Dziennik Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie*, w którym odnotowywano: datę dyżuru, imię i nazwisko oraz podpis pracownika pełniącego dyżur, imię nazwisko oraz adres osoby zgłaszającej się oraz informację o udzielonej poradzie. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika Ośrodka w 2017 roku udzielono 2 porad. Na podstawie analizy dokumentacji ustalono, że pracownicy socjalni pełnią dyżury w ramach obowiązków służbowych i posiadają stosowne zapisy w swoich zakresach czynności.

Ponadto mieszkańcy gminy Budzów, w ramach Umowy PCPR/ZIK/2/2017 zawartej w dniu 27 lutego 2017 r. pomiędzy Powiatem Suskim a Gminą Budzów, mieli możliwość korzystania z bezpłatnych porad psychologa, pedagoga, socjoterapeuty oraz mediatora zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej.

Zgodnie z przedstawionym kontrolującym rozliczeniem finansowo-merytorycznym z realizacji zadań przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2017 roku, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku mieszkańcy Gminy Budzów skorzystali z następujących form pomocy świadczonych przez Zespół Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej:

- pomoc psychologiczna – 5 osób,
- poradnictwo pedagogiczne – 6 osób,
- poradnictwo rodzinne – 47 osób,
- poradnictwo specjalistyczne – 111 osób,
- mediacje – 14 osób,
- inne formy pomocy (grupy) – 63 osoby,
- program korekcyjno-edukacyjny – 72 osoby,
- socjoterapia – 59 osób.

Jednostka w okresie kontrolowanym prowadziła działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. W powyższym zakresie prowadzone były następujące działania:

- w dniu 15 września 2017 r. odbyło się spotkanie pn. „*Przemoc w rodzinie a dzieci - metody reagowania na przemoc w rodzinie*” z rodzicami uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Baczynie, którego celem było pogłębienie przez rodziców wiedzy na temat prawidłowych metod wychowawczych, wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych sposobów wychowania w rodzinie bez przemocy. Spotkanie prowadziło 2 pracowników Zespołu Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej (pedagog/socjoterapeuta oraz psycholog). W spotkaniu uczestniczyły 52 osoby. W kontrolowanej dokumentacji znajduje się korespondencja w sprawie pomiędzy Kierownikiem Ośrodka z Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej i Dyrektorem Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Baczynie oraz lista obecności ze spotkania,
- w ramach współpracy podjętej z Zespołem Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – mieszkańcy Gminy Budzów mieli możliwość uczestniczenia w zajęciach edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców poprzez rozwijanie i nabywanie umiejętności wychowawczych oraz kompetencji rodzicielskich – organizowanych w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego. Motywowano poprzez rozmowy do regularnego uczestnictwa w spotkaniach, które miały na celu edukowanie rodzin

zagrożonych przemocą. W kontrolowanej dokumentacji znajdują się pisma Dyrektora Centrum informujące o organizacji powyższych spotkań wraz z ich harmonogramem i tematyką.

Podczas czynności kontrolnych zwrócono uwagę na konieczność zintensyfikowania na terenie gminy działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Kontrolowana jednostka posiada opracowane dodatkowe dokumenty określające sposoby postępowania w zakresie przemocy tj.:

- Procedura postępowania pracownika socjalnego GOPS w Budzowie, przy wykonaniu czynności odebrania dziecka z rodziny, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie określonych w art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przyjęta Zarządzeniem Nr 10/2011 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie z dnia 1 lipca 2011 roku,
- Procedura kierowania osób doświadczających przemocy do hostelu działającego w strukturze PCPR w Suchej Beskidzkiej, przyjęta Zarządzeniem Nr 11/2017 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie z dnia 5 czerwca 2017 roku. Zgodnie z zapisami procedury, cyt.: *„Usługi świadczone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Zespół interwencji Kryzysowej polegają na zapewnieniu całodobowego, okresowego schronienia w hotelu osobom wymagającym tej formy pomocy, bezpłatnej pomocy specjalistycznej, pedagogicznej, psychologicznej, socjalnej, pracy socjalnej ukierunkowanej przede wszystkim na wzmocnienie lub odzyskanie zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku rodzinnym i społecznym”*. W procedurze określono kwestie dotyczące finansowania przewozu osób potrzebujących do miejsca schronienia.

III. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych – art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy.

W kontrolowanej jednostce powołany został Zespół Interdyscyplinarny. Jego funkcjonowanie uregulowano stosownymi dokumentami:

- Uchwałą Nr IV/30/2011 Rady Gminy w Budzowie z dnia 1 marca 2011 w sprawie uchwalenia Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Budzów na lata 2011-2015 oraz trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania,
- Zarządzeniem Nr 17/2011 Wójta Gminy Budzów z dnia 28 marca 2011 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego wraz z Zarządzeniami zmieniającymi: Nr 66/2012 Wójta Gminy Budzów z dnia 30 listopada 2012 r., Nr 28/2016 Wójta Gminy Budzów z dnia 11 maja 2016 r., Nr 58/2016 Wójta Gminy Budzów z dnia 18 listopada 2016 r., Zarządzenia Nr 28/2016 Wójta Gminy Budzów z dnia 11 maja 2016 r.

Zgodnie z powyższymi dokumentami, w okresie kontrolowanym, w skład Zespołu wchodzi:

- przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie – 4 starszych pracowników socjalnych,
- przedstawiciele Policji – 2 dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Suchej Beskidzkiej,
- przedstawiciele Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Przewodnicząca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Budzowie, będąca jednocześnie pedagogiem w Gimnazjum im. Jana

Pawła II w Budzowie (do 31 sierpnia 2017 roku), natomiast od 1 września 2017 roku pedagogiem w Szkole Podstawowej Nr 1 w Budzowie) oraz członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Budzowie będący jednocześnie Dyrektorem Szkoły Podstawowej w Bieńkowie,

- przedstawiciele oświaty – Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 1 w Budzowie będący jednocześnie pedagogiem szkolnym, nauczyciel ze Szkoły Podstawowej w Jachówce,
- przedstawiciel służby zdrowia – pielęgniarka środowiskowo-rodzinna z Ośrodka Zdrowia w Bieńkowie, lekarz z Ośrodka Zdrowia w Budzowie,
- przedstawiciele Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej – kurator karny oraz kurator rodzinny,
- przedstawiciel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – Zespołu Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej.

W trakcie analizy dokumentacji nie stwierdzono w składzie Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawicieli wszystkich instytucji wymienionych w art. 9a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tj. przedstawiciela organizacji pozarządowej. Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z 12 lutego 2018 roku cyt.: „*Nie zawarto porozumienia o współpracy Zespołu Interdyscyplinarnego z Organizacją Pozarządową, ponieważ na terenie Gminy nie działają Organizacje Pozarządowe.*” Natomiast z pozostałymi instytucjami, których przedstawiciele weszli w skład Zespołu Interdyscyplinarnego zostały zawarte stosowne porozumienia o współpracy w Zespole, zgodnie z art. 9a ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W trakcie kontroli stwierdzono również, że zgodnie z art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wszystkie osoby wchodzące w skład zespołu i grup roboczych, podpisały oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych uzyskanych podczas realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Zgodnie z zapisem art. 9a ust. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wyboru Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, dokonano podczas pierwszego posiedzenia Zespołu w dniu 15 kwietnia 2011 roku. Przewodniczącym Zespołu został starszy pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie – Pani Renata Paryła.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że Zespół pracuje w oparciu o Regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie stanowiący załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 17/2011 Wójta Gminy Budzów z dnia 28 marca 2011 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na podstawie analizy dokumentacji ustalono, że spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego odbywały się zgodnie z zapisami art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tj. nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. W kontrolowanym okresie miały miejsce w dniach: 17 marca, 12 czerwca, 22 września oraz 23 listopada 2017 roku. Posiedzenia Zespołu były protokołowane, podczas posiedzeń podejmowano decyzje o zakończeniu procedury Niebieskiej w Karty w rodzinach, w których ustało zjawisko przemocy lub o kontynuowaniu procedur Niebieskie Karty, analizowano przypadek każdej rodziny, w której wszczęto procedurę Niebieskie Karty.

Podczas czynności kontrolnych stwierdzono, że zespół interdyscyplinarny realizował zadania ustawowe, zgodnie z art. 9b ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

IV. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia - art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy.

Jednostka w okresie kontrolowanym zapewniała osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca schronienia na podstawie umowy PCPR/ZIK/2/2017 zawartej w dniu 27 lutego 2017

r. pomiędzy Powiatem Suskim, a Gminą Budzów. W ramach umowy powiat zobowiązał się zabezpieczyć pobyt w hostelu dla osób z terenu Gminy Budzów, doświadczających przemocy w rodzinie.

Ponadto, stwierdzono, że w jednostce obowiązuje Procedura kierowania osób doświadczających przemocy do hostelu działającego w strukturze PCPR w Suchej Beskidzkiej, przyjęta Zarządzeniem Nr 11/2017 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie z dnia 5 czerwca 2017 roku. Zgodnie z zapisami procedury cyt.: *„Usługi świadczone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Zespół interwencji Kryzysowej polegają na zapewnieniu całodobowego, okresowego schronienia w hotelu osobom wymagającym tej formy pomocy, bezpłatnej pomocy specjalistycznej, pedagogicznej, psychologicznej, socjalnej, pracy socjalnej ukierunkowanej przede wszystkim na wzmocnienie lub odzyskanie zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku rodzinnym i społecznym”*. W procedurze określono kwestie dotyczące finansowania przewozu osób potrzebujących do miejsca schronienia.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Kierownika Ośrodka, w 2017 roku nie zaistniała sytuacja wymagająca wdrożenia procedury kierowania osób doświadczających przemocy do hostelu.

REALIZACJA PROCEDURY NIEBIESKIE KARTY

W okresie kontrolowanym wdrożono procedurę Niebieskie Karty ogółem w 19 przypadkach, ponadto kontynuowano procedurę z lat ubiegłych w 6 przypadkach. Jak ustalono na podstawie analizy dokumentacji, pracownicy socjalni Ośrodka wdrożyli procedurę Niebieskie Karty w 2 przypadkach, natomiast przedstawiciele policji w 23 przypadkach.

Podczas prowadzenia czynności kontrolnych w aktach osób i rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty stwierdzono:

- zgodnie z zapisem § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury Niebieskie Karty, wypełniony formularz Niebieska Karta A przekazywany był bezpośrednio do rąk Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego bądź do Zastępcy Przewodniczącego. Na podstawie analizy dokumentacji ustalono, że Zastępca Przewodniczącego Zespołu posiada w zakresie czynności zapis dotyczący pełnienia zastępstwa w czasie nieobecności Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego,
- na formularzach Niebieskich Kart A znajdowały się daty i pieczętki Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego, potwierdzające otrzymanie formularza, co pozwala na dokonanie oceny prawidłowości realizacji zapisów § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury Niebieskie Karty, mówiących o terminach przekazywania Niebieskich Kart,
- stwierdzono brak realizacji zapisu § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury Niebieskie Karty, który mówi, cyt.: *„Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego po otrzymaniu formularza "Niebieska Karta - A" niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania, przekazuje go członkom zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej”* – w analizowanych aktach nie stwierdzono dokumentów potwierdzających wypełnianie ww. zapisu rozporządzenia. Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego złożonymi w dniu 14 lutego 2018 roku cyt.: *„Formularze Niebieskiej Karty A przedstawiane są osobiście w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie członkom >>Grupy Roboczej<< w terminie trzech dni od daty wpływu Niebieskiej Karty do Zespołu Interdyscyplinarnego, ten fakt do tej pory nie był odnotowywany”*,
- w dokumentacji rodzin znajdują się zaproszenia na posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego przesyłane do osób doświadczających przemocy oraz wezwania

dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy, co jest zgodne z § 16 ust. 1 pkt 3 oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury Niebieskie Karty. Na podstawie analizy dokumentów stwierdzono, że osoby doznające przemocy oraz osoby, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc zapraszane/wzywane były na posiedzenia w różnych dniach i godzinach, zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury Niebieskie Karty,

- z kontrolowanych akt wynika, że z rodzinami objętymi procedurą Niebieskie Karty pracowały grupy robocze powoływane przez Przewodniczącą Zespołu. Skład grupy roboczej określany był w pismach/dokumentach przygotowywanych przez Przewodniczącą. Na podstawie analizy dokumentacji stwierdzono, że skład grup roboczych był zgodny z zapisem art. 9a ust. 10 i ust. 14 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który stanowi: „*prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach*”,
- podczas kontroli stwierdzono dokumentację potwierdzającą § 11 pkt 1, § 12, § 15 pkt 2 rozporządzenia w sprawie procedury Niebieskie Karty, dotyczącą diagnozy sytuacji rodziny, w tym małoletnich dzieci. Zapisy diagnostyczne znajdowały się w formularzach C Niebieskiej Karty, notatkach służbowych pracowników socjalnych oraz w protokołach z posiedzeń grupy roboczej,
- plany pomocy osobom/rodzinom sporządzane były na formularzach C Niebieskiej Karty poprzez zakresanie zapisów w rubrykach przeznaczonych dla podmiotów zaangażowanych w prace grupy roboczej, w dokumencie pn. *Plan działań grupy roboczej*, gdzie w formie tabelarycznej określano zadania członków grup roboczej oraz osoby/rodziny objętej pomocą, a także w protokołach z posiedzeń grup roboczych. W kontrolowanych aktach stwierdzono dokumenty potwierdzające przeprowadzanie weryfikacji, aktualizacji i modyfikowania indywidualnych planów w zależności od zmieniającej się sytuacji osoby/rodziny (dokumenty pn. *Monitoring działań grupy roboczej*),
- w analizowanej dokumentacji znajdowały się notatki służbowe pracowników socjalnych, z prowadzonego monitoringu sytuacji rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty oraz dokumenty pn. *Studium przypadku* gdzie pracownicy socjalni oraz policjanci potwierdzali przeprowadzenie monitoringu w danej rodzinie w konkretnych terminach. W kilku analizowanych aktach spraw znajdowały się pojedyncze notatki służbowe z monitoringu prowadzonego przez Policję,
- stwierdzono prawidłową realizację zapisów § 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury Niebieskie Karty dotyczących kończenia procedury Niebieskie Karty. Procedura we wszystkich analizowanych przypadkach kończona była na podstawie dokumentu pn. *Protokół zakończenia procedury „Niebieskiej Karty”*.

Podkreślić należy, że cała dokumentacja prowadzona w obszarze procedury Niebieskie Karty jest obszerna, uporządkowana, całość daje jasny i klarowny obraz sytuacji rodziny, jej problemów i potrzeb, a także podejmowanych w stosunku do niej działań pomocowych i efektów tych działań.

MONITORING REALIZACJI ZAPISÓW KRAJOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2014-2020.

I. Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (2.1.5 KPPPwR):

- punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

- specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- ośrodków interwencji kryzysowej,
- innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Podczas kontroli ustalono, że gmina nie podejmowała działań w celu rozbudowy sieci i poszerzania oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

II. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (2.1.6 KPPPwR).

Jednostka w okresie kontrolowanym realizowała zadanie dot. nawiązywania i wzmacniania współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. W ramach powyższego zadania podjęto współpracę z Zespołem Interwencji Kryzysowej działającym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej, w ramach której:

- w Zespole Szkolno-Przedszkolnym przeprowadzono zajęcia edukacyjno-informacyjne dla mieszkańców Gminy pn. „*Przemoc w rodzinie a dzieci - metody reagowania na przemoc w rodzinie*”, w spotkaniu udział wzięli rodzice uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, łącznie 52 osoby,
- w okresie od 5 do 18 sierpnia 2017 r. w ramach współpracy dziecko z rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie przebywało na kolonii w Ochothnicy Dolnej zorganizowanej przez Kuratorium Oświaty w Krakowie,
- w dniu 27 listopada 2017 r. zorganizowane zostało spotkanie pn. „*Bezpieczeństwo i ochrona ofiar najważniejszymi celami interwencji*”, w którym uczestniczyła Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego,
- w dniu 5 czerwca 2017 r. zorganizowano spotkanie, którego głównym celem było:
 - określenie procedur przyjęcia osób doświadczających przemocy do hostelu, sprecyzowanie konkretnych i spójnych zasad dotyczących korzystania z miejsc hostelowych, uwzględnienie ich w ramach podpisanego porozumienia z Gminami,
 - wypracowanie jasnych i jednolitych procedur zabezpieczających dobro osób pokrzywdzonych oraz usprawnienie postępowań względem osoby stosującej przemoc,
 - doskonalenie współpracy z lokalnymi służbami i instytucjami.
- corocznie Zespół Interwencji Kryzysowej przedstawia ofertę zajęć korekcyjno-edukacyjnych realizowanych w PCPR przez Zespół Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej. Pracownicy socjalni Ośrodka kierują oraz motywują osoby do udziału w tego rodzaju zajęciach.

Dokumentacja potwierdzająca powyższe działania została udostępniona kontrolującym m. in. listy obecności, pismo z PCPR ws. programu korekcyjno-edukacyjnego.

III. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie (2.2.2. KPPPwR).

Jednostka w okresie kontrolowanym nie opracowała i nie realizowała zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie, natomiast osoby

dotknięte przemocą w rodzinie miały możliwość indywidualnych konsultacji psychologicznych i prawnych w powyższym zakresie w Zespole Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy rodzinie w Suchej Beskidzkiej.

IV. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (2.3.8. KPPPwR).

Jednostka w okresie kontrolowanym nie opracowała i nie realizowała programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

V. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (3.4.1. KPPPwR).

Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych (3.4.2. KPPPwR).

Jednostka w okresie kontrolowanym nie realizowała programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

VI. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych (2.3.9 KPPPwR).

Jednostka nie opracowała zasad/uregulowań prawnych umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych.

VII. Prowadzenie kampanii społecznych (1.2.1. KPPPwR), które:

- obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiające jej stosowanie,
- opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,
- promują metody wychowawcze bez użycia przemocy (art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Z 2015 r., poz. 1390) i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,
- promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc.

W ramach realizacji powyższego zadania Gmina Budzów realizowała szeroko zakrojoną akcję informacyjno-edukacyjną mającą na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie – zorganizowano spotkanie z rodzicami uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Baczynie pn. *"Przemoc w rodzinie a dzieci - metody reagowania na przemoc w rodzinie"*, rozpowszechniano materiały informacyjno-edukacyjne o tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie w placówkach oświatowych z terenu Gminy Budzów, ośrodkach zdrowia, Urzędzie Gminy Budzów, Komendzie Powiatowej Policji w Suchej Beskidzkiej, parafiach z terenu Gminy Budzów, dystrybuowano broszury na temat zjawiska przemocy w rodzinie (przekazane bezpłatnie przez Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego m.in. *„Zatrzymać i zrozumieć przemoc”* oraz *„Wpływy uzależnienia na życie rodzinne”*).

Dokumentacja potwierdzająca powyższe działania została udostępniona kontrolującym m.in. lista obecności oraz materiały ze spotkania zorganizowanego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym, ulotki i broszury informacyjno-edukacyjne, pisma do wszystkich parafii z terenu Gminy potwierdzające przekazanie ulotki oraz informatora pn. *„STOP PRZEMOCY SZUKAJ POMOCY”*.

VIII. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w oparciu o współpracę z kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałżeńskich (1.2.2. KPPPwR).

Zgodnie z informacjami zawartymi w aplikacji kontrolnej i potwierdzonymi podczas kontroli na terenie gminy Budzów nie są prowadzone nauki przedmałżeńskie, natomiast w ramach realizacji powyższego działania pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie przekazali proboszczom z 4 parafii z terenu gminy (Palcza, Bieńkówka, 2 Parafie w Budzowie) informator pn. *Stop Przemocy-Szukaj Pomocy* opracowany przez Ośrodek w Budzowie oraz ulotki z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – Zespołu Interwencji Kryzysowej, w celu umieszczenia ich w gablotach przykościelnych oraz informowania o instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

W kontrolowanej dokumentacji znajdują się pisma Kierownika Ośrodka kierowane do proboszczów Parafii z dnia 20 września 2017 roku.

IX. Rozpowszechnianie w formie papierowej informatorów pozyskanych z jednostek powiatowych, dotyczące podmiotów realizujących oferty i programy dla osób stosujących przemoc w rodzinie (3.1.3 KPPPwR).

Stwierdzono, że dystrybuowane były w formie papierowej informatory pozyskane z jednostek powiatowych dotyczące podmiotów realizujących oferty i programy dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z informacjami zawartymi w aplikacji kontrolnej i potwierdzonymi w trakcie kontroli, podczas spotkania zorganizowanego we wrześniu 2017 r. z rodzicami uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Baczynie pn. *„Przemoc w rodzinie a dzieci - metody reagowania na przemoc w rodzinie”*, pracownicy PCPR-ZIK w Suchej Beskidzkiej przekazali rodzicom w formie papierowej ulotkę PCPR-ZIK zawierającą informacje o możliwości uzyskania specjalistycznej bezpłatnej pomocy, zakresu działania interwencji kryzysowej, mediacji rodzinnych, grup motywacyjno-aktywizujących dla kobiet, programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, pomocy pedagogiczno-socjoterapeutycznej, pomocy psychologicznej, hostelu dla osób doświadczających przemocy, działań motywacyjno-edukacyjnych w zakresie pomocy osobom z problemem alkoholowym. Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Kierownika Ośrodka, ulotki rozpowszechniono również w GOPS oraz wśród proboszczów lokalnych parafii.

X. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia (4.4.2. KPPPwR).

Pracownicy pracujący bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą i osobami stosującymi przemoc objęci zostali odpowiednim systemem wsparcia w postaci możliwości skorzystania z pomocy psychologa zatrudnionego przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, dyżurującego w Punkcie Informacji (siedziba Ośrodka Zdrowia w Budzowie). Ponadto w dniu 23 listopada 2017 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budzowie zorganizował dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego superwizję przeprowadzoną przez Ośrodek Profilaktyki i Psychoedukacji *Prosyntonia* Marek Podleszański Bielsko-Biała. W superwizji uczestniczyło 12 osób.

W kontrolowanej dokumentacji znajduje się lista obecności ze spotkania oraz dokumenty finansowe.

XI. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie (2.3.6. KPPPwR).

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że na terenie Gminy znajduje się wydzielone przyjazne miejsce do przeprowadzania rozmów/przesłuchań dzieci i dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie. W Powiatowej Komendzie Policji w Suchej Beskidzkiej mieści się przyjazny pokój przesłuchań (Niebieski pokój). Ponadto na terenie Ośrodka Pomocy Społecznej oraz w sali narad Urzędu Gminy rozmowy z osobami doznającymi przemocy przeprowadzane są w warunkach sprzyjających atmosferze bezpieczeństwa i intymności.

XII. Lokalny telefon zaufania, interwencyjny lub informacyjny dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (2.3.5 KPPPwR).

Dla mieszkańców Gminy Budzów w okresie kontrolowanym dostępny był numer telefonu komórkowego do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego, czynny w godzinach pracy Ośrodka Pomocy Społecznej tj. poniedziałki i od środy do piątku w godzinach od 7:00 do 15:00 oraz we wtorki w godzinach od 8.00 do 16.00. Ponadto osoby uwiękane w przemoc w rodzinie mogły uzyskać pomoc w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, w każdy wtorek i czwartek, w godzinach od 8:00 do 10:00, podczas pełnienia dyżuru przez pracowników socjalnych. Zgodnie z informacjami uzyskanymi podczas czynności kontrolnych, w okresie kontrolowanym nikt nie skorzystał z poradnictwa w formie telefonicznej.

XIII. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (2.3.7. KPPPwR).

Jednostka posiada opracowaną *Procedurę postępowania pracownika socjalnego GOPS w Budzowie, przy wykonaniu czynności odebrania dziecka z rodziny, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie określonych w art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* przyjętą Zarządzeniem Nr 10/2011 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie z dnia 1 lipca 2011 roku. W 2017 roku nie zaistniała sytuacja wymagająca wdrożenia procedury odebrania dziecka.

XIV. Działania informacyjno-edukacyjne podejmowane przez Gminę w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (organizowanie spotkań ze społecznością lokalną).

Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej (2.2.1 KPPPwR).

Jednostka w okresie kontrolowanym podejmowała następujące działania:

- na stronie internetowej www.budzow.pl umieszczono informacje z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. *Jak przeciwdziałać przemocy* oraz Informator *Stop przemocy – szukaj pomocy* opracowany przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budzowie dystrybuowany również w formie papierowej,
- dystrybuowano broszury pn. *Zatrzymać i zrozumieć przemoc w rodzinie* (40 szt.) oraz *Wpływ uzależnienia na życie rodzinne* (40 szt.), a także broszury pozyskane z Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, ulotkę opracowaną przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Zespół Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej. Materiały rozdyskrebowane zostały w szkołach, ośrodkach zdrowia, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Urzędzie Gminy, Komendzie Powiatowej Policji w Suchej Beskidzkiej oraz w parafiach na terenie gminy.

W ramach działań informacyjno-edukacyjnych jednostka kontrolowana prowadziła inicjatywę

skierowane do społeczności lokalnej:

- we wrześniu 2017 r. zorganizowano spotkanie pn. *"Przemoc w rodzinie a dzieci - metody reagowania na przemoc w rodzinie"* z rodzicami uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Baczynie, w którym wzięły udział 52 osoby,
- podjęto współpracę z parafiami kościoła na terenie gminy Budzów poprzez udostępnienie gablot przykościelnych, w których umieszczono informacje o tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie (informator, ulotki).

Dokumentacja potwierdzająca powyższe działania została udostępniona kontrolującym.

XV. Szkolenia i podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych GOPS oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych podnoszące efektywność pracy interdyscyplinarnej.

Szkolenia wewnętrzne :

- 23 listopada 2017 r. przeprowadzono superwizję z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego w wymiarze 4 godzin. W superwizji wzięło udział 12 członków Zespołu. Superwizję przeprowadził Ośrodek Profilaktyki i Psychoedukacji „Prosyttonia” z Bielsko-Białej,

Szkolenia zewnętrzne:

- w dniu 7 grudnia 2017 r. – w seminarium pn. *Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie - prawo w praktyce* zorganizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w wymiarze 8 godzin dydaktycznych uczestniczyła Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego,
- w spotkaniach superwizyjnych dla członków Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych od 7 kwietnia 2017 r. do 16 czerwca 2017 r. w wymiarze 10 godzin w cyklu 4 spotkań zorganizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie uczestniczyła Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego, jednakże z uwagi na niezdolność do pracy nie ukończono całego cyklu 10 spotkań,
- w dniu 6 kwietnia 2017 r. w szkoleniu pn. *Warunki Skutecznego działania grupy roboczej* w Wadowicach zorganizowanym przez Firmę Profilaktyka KIER, 30-728 Kraków uczestniczyła Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego.

Dokumentacja potwierdzająca powyższe działania została udostępniona kontrolującym.

XVI. Badanie skuteczności realizacji zadań.

1. Liczba Niebieskich Kart zakończonych w okresie kontrolowanym – 15.
2. Liczba Niebieskich Kart zakończonych ze względu na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy – 14.
3. Liczba Niebieskich Kart zakończonych ze względu na rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań – 1.
4. Liczba Niebieskich Kart zakończonych w okresie kontrolowanym tylko z powodu ustania przemocy w rodzinie oraz zrealizowania planu pomocy i ponownie wszczętych w ciągu PÓŁ roku od zakończenia – 0.
5. Liczba Niebieskich Kart zakończonych w okresie kontrolowanym tylko z powodu ustania przemocy w rodzinie oraz zrealizowania planu pomocy i ponownie wszczętych w ciągu ROKU od zakończenia procedury – 0.
6. Liczba osób zmotywowanych/skierowanych w okresie kontrolowanym na programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy – 3.
7. Liczba osób, które uczestniczyły w okresie kontrolowanym w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy – 3.
8. Liczba osób, które ukończyły w okresie kontrolowanym program korekcyjno-

- edukacyjny dla sprawców przemocy – 1.
9. Liczba osób zmotywowanych/skierowanych w okresie kontrolowanym na leczenie odwykowe w związku z uzależnieniem alkoholowym – 17.
 10. Liczba osób, które w okresie kontrolowanym podjęły leczenie odwykowe w związku z uzależnieniem alkoholowym – 8.
 11. Średni czas pracy z rodziną objętą procedurą Niebieskie Karty – 5 miesięcy:
 - Liczba NK zamkniętych w okresie do 3 miesięcy – 6.
 - Liczba NK zamkniętych do 6 miesięcy – 9.
 - Liczba NK zamkniętych do 12 miesięcy – 11.
 - Liczba NK zamkniętych w okresie dłuższym niż 12 miesięcy – 0.
 12. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych działaniami edukacyjnymi w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie – 2.
 13. Monitoring po zamknięciu procedury Niebieskiej Karty. W 3 rodzinach po zakończeniu procedury Niebieskiej Karty prowadzono monitoring z uwagi na sytuacje w rodzinie np. postępowanie o pozbawienie praw rodzicielskich, obawy przed skłonnością do alkoholu. Monitoring prowadzony przez dzielnicowych i pracownika socjalnego. W 1 rodzinie przez 6 miesięcy, w drugiej rodzinie przez 2 miesiące, w ostatniej rodzinie przez 4 miesiące.
 14. W okresie monitorowania po zakończeniu procedury NK, nie stwierdzono ponownego wdrożenia procedury Niebieskie Karty.

Z analizy dokumentacji prowadzonej dla rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty oraz badań efektywności w tym zakresie wynika, że Gmina Budzów podejmuje działania mające na celu udzielanie skutecznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, także poprzez działania skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie. Natomiast konieczne jest wzmożenie działań, których efektem będzie udział sprawców przemocy w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz objęcie osób doświadczających przemocy działaniami edukacyjnymi w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie.

Analiza wyników kontroli przeprowadzonych w latach ubiegłych.

W wyniku kontroli kompleksowej (znak: WP-IV.431.1.21.2013), przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Budzowie w dniu 14 maja 2013 roku wydano zalecenia pokontrolne o następującej treści:

- 1) podczas opracowywania kolejnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie uwzględnienie w części programowej terminów podejmowania poszczególnych działań – zalecenie zostało zrealizowane częściowo – opis Programu w niniejszym Protokole;
- 2) uzupełnienie opisów faktur zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 38, poz. 207 z późn. zm.), w terminie do 31 lipca 2013 roku – zalecenie zrealizowano.

Wnioski:

W trakcie czynności kontrolnych prowadzonych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Budzowie w zakresie realizacji zadań ustawowych stwierdzono:

1) uchybienia w zakresie:

- opracowanego i realizowanego *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Budzów na lata 2016- 2021* – art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – nieaktualna podstawa prawna, brak konkretnego harmonogramu, w którym wymienione zadania rozpisano by na terminy realizacji (ramy czasowe, częstotliwość) oraz do których przypisano by konkretne osoby/instrukcje odpowiedzialne za koordynację,
- realizacji art. 6 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tj. konieczność zintensyfikowania działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,

2) oraz uchybienie formalne w zakresie realizacji zapisu § 8 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), dotyczące dokumentowania przekazywania formularza Niebieskiej Karty A członkom Zespołu Interdyscyplinarnego lub grup roboczych.

Stwierdzono także niepełną realizację zapisów Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie:

- rozbudowy sieci i poszerzania oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (2.1.5 KPPPwR),
- opracowania i realizacji zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie (2.2.2. KPPPwR),
- opracowania i realizacji programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (2.3.8. KPPPwR),
- opracowania i realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (3.4.1. KPPPwR),
- tworzenia warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych (2.3.9 KPPPwR),
- prowadzenia kampanii społecznych (1.2.1. KPPPwR),
- prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych w oparciu o współpracę z kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmażeńskich (1.2.2. KPPPwR).

W związku z powyższym zostaną wystosowane rekomendacje pokontrolne w zakresie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie i zadań rozpisanych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz zalecenia pokontrolne do realizacji zadań ustawowych.

Inspektorzy kontrolujący dokonali wpisu w książce kontroli na temat zakresu i terminu przeprowadzonej kontroli.

Pouczenie

Zgodnie z § 17 ust. 2 pkt 7 w związku z § 18 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 126, poz. 718) kierownikowi kontrolowanej jednostki przysługuje prawo zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole – w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu – do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Ponadto zgodnie z § 18 ust. 1 ww. rozporządzenia kierownikowi kontrolowanej jednostki przysługuje prawo do odmowy podpisania protokołu – z podaniem w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania – pisemnych wyjaśnień przyczyn tej odmowy.

Do protokołu nie wniesiono (wniesiono) zastrzeżenia.

Po przeczytaniu, niniejszy protokół zaparafowano na każdej stronie.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Podpis Kierownika jednostki kontrolowanej

Podpisy inspektorów kontrolujących

Inspektor Wojewódzki
Elżbieta Radzikowska

Inspektor Wojewódzki
Dorota Cecuga